

Valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu ieguldījumu plāna

“SEB indeksu plāns” Prospekts

Līdzekļu pārvaldītājs: ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība “SEB Investment Management”

Latvijas Bankas izsniegtās licences Nr. 06.03.07.101/243 ieguldījumu pārvaldes pakalpojumu sniegšanai. Licence izsniegta 2001. gada 20. februārī, un pārreģistrēta 2016. gada 10. jūnijā.

Latvijas Bankas izsniegtās licences Nr. 06.03.09.101/244 Shēmas līdzekļu pārvaldīšanai. Licence izsniegta 2002. gada 7. jūnijā, un pārreģistrēta 2016. gada 10. jūnijā.

Līdzekļu turētājbanka: Akciju sabiedrība “SEB banka”

Plāna prospekta jaunā redakcija apstiprināta IPAS “SEB Investment Management” valdes sēdē 2024. gada 6. novembrī un reģistrēta Latvijas Bankā 2024. gada 4. decembrī.

Plāna prospekts, Plāna gada un ceturkšņa pārskati, kā arī cita informācija par Plānu un Sabiedrību ir pieejama tīmekļa vietnēs: www.seb.lv, www.manapensija.lv, kā arī “Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra” nodaļās.

SATURA RĀDĪTĀJS

Lietoto terminu un saīsinājumu skaidrojums	3
1. Informācija par ieguldījumu plānu pārvaldi	4
1.1. Informācija par līdzekļu pārvaldītāju	4
1.2. Informācija par turētājbanku	4
1.3. Informācija par ieguldījumu plāna zvērinātu revidentu	5
2. Informācija par ieguldījumu plānu	6
2.1. Ieguldījumu plāna mērķa dalībnieka raksturojums	6
2.2. Ieguldījumu plāna raksturīgākās pazīmes	6
2.3. Ieguldījumu plāna ieguldījumu politika	6
2.3.1. Finanšu instrumenti un valūtas	7
2.3.2. Katra ieguldījuma veida un valūtas maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos, ieguldījumu veidi un mērķa apjoms	7
2.3.3. Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares	8
2.3.4. Aizņēmumu darījumi	9
2.3.5. Principi un kārtība, kādā slēdz darījumus ar plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu un darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kā arī slēgšanas ierobežojumi	9
2.3.6. Informācija par ieguldījumu plāna ilgtspējas aspektiem	10
2.3.7. Ieguldījumu plāna līdzekļu un līdzekļu daļas vērtības noteikšanas metodes un kārtība	10
2.3.8. Ieguldījumu politikas neievērošanas sekas un kārtība, kādā novērtē un sedz radušos zaudējumus	12
2.4. Darījumu ar ieguldījumu plāna līdzekļiem un ieguldījumu plāna pārvaldīšanas izmaksu pārvaldītājam, turētājbankai un trešajām personām	13
2.5. Ieguldījumu plāna riski	14
2.6. Ieguldījumu plāna dalībnieka tiesības	15
2.7. Informācija par nodokļiem un nodevām, ja tādi ir paredzēti	16

Lietoto terminu un saīsinājumu skaidrojums

Aģentūra – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

Dalībvalsts — Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valsts.

ESAOD - Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalsts, kuras ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtā pēc starptautisko reitinga aģentūru vērtējuma ir investīciju kategorijā.

Ieguldījuma objekts - vērtspapīri un citi finanšu instrumenti, kurus saskaņā ar Likumu, Noteikumiem un Prospektu Sabiedrība ir tiesīga iegādāties par Plāna līdzekļiem.

Ieguldījumu plāns - Valsts fondēto pensiju shēmas ieguldījumu plāns.

LB – Latvijas banka (finanšu tirgus un dalībniekus uzraugošā iestāde, līdz 31.12.2022. šo funkciju veica Finanšu un kapitāla tirgus komisija).

Likums – Latvijas Republikas Valsts fondēto pensiju likums.

Līgums – starp Aģentūru un Sabiedrību savstarpēji noslēgtais līgums par Shēmas līdzekļu pārvaldīšanu.

LR – Latvijas Republika.

Noteikumi – normatīvie akti, kas nosaka Shēmas līdzekļu ieguldīšanas noteikumus.

Patiesā vērtība – naudas summa, pret kuru aktīvu objekts var tikt apmainīts vai ar kuru var norēķināties par saistību, veicot darījumu starp zinošām un neatkarīgām pusēm uz abpusējas vēlēšanās pamata.

Plāna dalībnieks - persona, kura ir Shēmas dalībnieks un kura ir izvēlējusies šo Plānu.

Plāna daļa – Plāna līdzekļu uzskaites vienība, kas tiek izmantota Plāna līdzekļu uzskaitē un darījumos ar šiem līdzekļiem. Plāna daļa nav vērtspapīrs.

Plāna līdzekļi – Shēmas līdzekļu daļa, kas tiek pārvaldīta saskaņā ar Plānu šķirti no Sabiedrības citiem aktīviem, pārējo ieguldījumu plānu līdzekļiem un citiem Sabiedrības pārvaldīšanā esošajiem līdzekļiem.

Plāns – sistematizētu noteikumu kopums, kas izklāstīts ieguldījumu plāna prospektā un saskaņā ar kuru notiek Shēmas līdzekļu ieguldīšana, šajā Prospektā - ieguldījumu plāns “SEB indeksuplāns”.

Prospekts – šī Plāna prospekts.

Sabiedrība - ieguldījumu pārvaldes akciju sabiedrība “SEB Investment Management”.

Shēma – Valsts fondēto pensiju shēma.

Turētājbanka – AS “SEB banka”, kura, saskaņā ar Turētājbankas līgumu, kas noslēgts starp Sabiedrību un Turētājbanku, glabā Plāna līdzekļus, veic to uzskaiti, darījumus ar Plāna līdzekļiem un citus LR normatīvajos aktos noteiktos pienākumus.

1. Informācija par ieguldījumu plānu pārvaldi

1.1. Informācija par līdzekļu pārvaldītāju

Līdzekļu pārvaldītājs: IP AS "SEB Investment Management"

Līdzekļu pārvaldītāja juridiskā adrese: Antonijas iela 9-12, Rīga, LV-1010.

Sabiedrība reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā 2000. gada 29. decembrī un pārreģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā 2003. gada 11. septembrī ar vienoto reģistrācijas numuru 40003525797.

Ieguldījumu plāna pārvaldnieki (atbildīgās amatpersonas) ir Jānis Rozenfelds un Niklāvs Zemzaris.

Saskaņā ar līgumu starp Sabiedrību un AS „SEB banka”, AS „SEB banka” sniedz Sabiedrībai šādus pakalpojumus:

- 1) mārketinga un sabiedrisko attiecību, personāla pārvaldības, IT risku kontroles, apsaimniekošanas un drošības pakalpojumus;
- 2) informācijas tehnoloģiju pakalpojumus: informācijas sistēmu attīstīšana un uzturēšana; datortīklu un telekomunikāciju apkalpošana; IS drošības un kvalitātes kontrole;
- 3) Shēmas ieguldījumu plānu piedāvāšanu.

Saskaņā ar līgumu starp Sabiedrību un SIA "DIVI grupa", SIA "DIVI grupa" sniedz Sabiedrībai biznesa uzskaites sistēmas attīstīšanas un funkcionalitātes nodrošināšanas pakalpojumus.

Samaksa par līgumos minētajiem pakalpojumiem tiek veikta no Sabiedrības līdzekļiem.

1.2. Informācija par turētājbanku

Plāna turētājbankas nosaukums: AS „SEB banka”.

Turētājbankas juridiskā adrese: "SEB finanšu centrs", Meistaru iela 1, Valdlauči, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV – 1076. Turētājbankas izpildinstitūcijas atrašanās vieta sakrīt ar Turētājbankas juridisko adresi.

AS "SEB banka" reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar reģistrācijas numuru 40003151743. Licence kredītiestādes darbībai izsniegta 1993.gada 23.septembrī (Finanšu un kapitāla tirgus komisijas licences Nr.06.01.05.011/242), kas ietver ieguldījumu pakalpojumu un ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšanu.

Sabiedrība ir noslēgusi līgumu ar Turētājbanku par Plāna līdzekļu glabāšanu un Plāna kontu apkalpošanu. Turētājbankas pienākums ir glabāt Plāna līdzekļus saskaņā ar Likumu, LR Ieguldījumu

pārvaldes sabiedrību likumu un Turētājbankas līgumu; sekot, lai Plāna vērtība tiktu aprēķināta saskaņā ar LB noteikumiem un Prospektu; izpildīt Sabiedrības rīkojumus, ja tie nav pretrunā ar Likumu, Noteikumiem, LB noteikumiem, Prospektu un Turētājbankas līgumu; sekot, lai pienācīgi tiktu veikti darījumi ar Plāna līdzekļiem noteiktie maksājumi; sadarboties ar Aģentūru un tās ieceltajiem zvērinātiem revidentiem; pēc Aģentūras pieprasījuma sniegt izrakstus no Sabiedrības kontiem saistībā ar Shēmas līdzekļu pārvaldīšanu, bet Aģentūras ieceltiem zvērinātiem revidentiem (Sabiedrības pārbaudēm) padarīt pieejamus visus dokumentus par Shēmas līdzekļu pārvaldīšanu, kas ir Turētājbankas rīcībā; iespējami ātri, taču ne vēlāk kā nākamajā darbdienā rakstiski ziņot Aģentūrai par jebkuru Sabiedrības rīcību, ar kuru pārkāptas Likuma un/vai Noteikumu prasības Shēmas līdzekļu pārvaldīšanas jomā vai kas ir pretrunā ar noslēgtā Turētājbankas līguma nosacījumiem; ja LB Sabiedrībai ir anulējusi speciālo atļauju (licenci) ieguldījumu pārvaldes sabiedrības darbībai vai speciālo atļauju (licenci) Shēmas līdzekļu pārvaldīšanai vai ir apturējusi šādas atļaujas (licences) darbību, izpildīt Aģentūras rīkojumus par Sabiedrības pārvaldīšanā esošo Shēmas līdzekļu nodošanu citam līdzekļu pārvaldītājam.

Turētājbanka, veicot savus pienākumus, darbojas neatkarīgi no Sabiedrības un vienīgi Plāna dalībnieku interesēs.

Ja Turētājbanka ar līgumu LR ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā noteiktajā kārtībā nodod Plāna turētājbankas funkciju pildīšanu trešajām personām, tad Turētājbanka pilnā mērā atbild par trešajām personām maksājamās atlīdzības apjomu

1.3. Informācija par ieguldījumu plāna zvērinātu revidentu

Plāna auditors ir SIA "Ernst & Young Baltic". Reģistrācijas numurs LR Komercreģistrā: 40003593454.

Zvērinātu revidentu komercsabiedrības licence Nr. 17. Juridiskā adrese: Muiņas iela 1a, Rīga, LV - 1010, Latvija.

2. Informācija par ieguldījumu plānu

- 2.1. Lēmums par Plāna dibināšanu pieņemts IP AS "SEB Investment Management" valdes sēdē 2018. gada 22. janvārī, valdes lēmums Nr. 02/2018. Ieguldījumu plāna mērķa dalībnieka raksturojums

Plāns ir piemērots tiem Shēmas dalībniekiem, kuri ir vecuma kategorijā no 15 līdz 50 gadiem un sagaida lielāku ienesīgumu, ņemoties augstu ieguldījumu svārstību risku, ņemot vērā to, ka atlikušais laika posms līdz pensijas vecumam ir ilgāks par 15 gadiem.

Shēmas dalībniekiem vecumā līdz 50 gadiem, ņemot vērā ilgāku laika periodu līdz pensijas vecumam, vēlams veikt pensiju 2. līmeņa uzkrājumus augstāka riska ieguldījumu plānos, kas paredz augstāku ienesīgumu, salīdzinot ar vidēja un zema riska ieguldījumu plāniem.

Plāns īsteno augsta riska ieguldīšanas stratēģiju, ieguldot kapitāla vērtspapīros līdz 100% no Plāna līdzekļiem, un veicot pasīvu Plāna līdzekļu pārvaldīšanu.

- 2.2. Ieguldījumu plāna raksturīgākās pazīmes

Plāns īsteno pasīvu ieguldījumu pārvaldības stratēģiju ar mērķi ilgtermiņā palielināt Shēmas dalībnieku uzkrātos līdzekļus. Plāna ieguldījumi tiek veikti kapitāla vērtspapīru tirgū visā pasaulē. Plāna ieguldījumi kapitāla vērtspapīros var sasniegt līdz 100% no Plāna aktīviem, atbilstoši augstam ieguvumu un risku līmenim.

Pasīva ieguldījumu pārvaldības stratēģija tiek īstenota, ieguldot Plāna līdzekļus tādos finanšu instrumentos, kas replicē akciju tirgus indeksus..

Pasīva ieguldījumu pārvaldības stratēģija ir saistīta ar zemākām līdzekļu pārvaldīšanas izmaksām, salīdzinot ar aktīvi pārvaldītiem ieguldījumu plāniem, jo šādas stratēģijas īstenošanai ir nepieciešama mazāka Sabiedrības iesaiste.

Sabiedrība, veicot Plāna ieguldījumus, nepiemēro ar ilgtspēju saistītus atlases kritērijus. Plāns tiek pārvaldīts, neņemot vērā svarīgāko negatīvo ietekmi uz ilgtspējas faktoriem.

- 2.3. Ieguldījumu plāna ieguldījumu politika

Plānam ir izvēlēta augsta riska ieguldīšanas stratēģija, kas dod Plānam lielāku peļņas potenciālu ilgtermiņā. Ieguldījumi fondos, kas var veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos, var sasniegt 100%.

Plāna līdzekļi tiek izvietoti pasaules finanšu tirgos. Lai optimizētu izmaksas un panāktu plašu diversifikāciju, Sabiedrība var ieguldīt Plāna līdzekļus finanšu instrumentos, kas replicē finanšu tirgus indeksus (rādītājus, kuru izmaiņas atspoguļo noteikta vērtspapīru tirgus segmenta, piemēram, akciju tirgus rezultātu konkrētā periodā). Ieguldījumu apjoms Latvijā atbilst Latvijas īpatsvaram šajos indeksos.

2.3.1. Finanšu instrumenti un valūtas

Plāna līdzekļi var tikt ieguldīti šādos finanšu instrumentos:

- 1) komercsabiedrību akcijās un citos kapitāla vērtspapīros;
- 2) ieguldījumu fondos;
- 3) atvasinātajos finanšu instrumentos;

Ieguldot Plāna līdzekļus, Sabiedrība ievēro Likumā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus. Plāna ieguldījumu ierobežojumus ir pieļaujams pārsniegt, ja tie radušies sakarā ar ārkārtējiem un nelabvēlīgiem notikumiem finanšu tirgos. Sabiedrība nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā dienā, rakstveidā informē Latvijas Banku par ieguldījumu ierobežojumu pārsniegšanu, kā arī par pasākumiem šo pārsniegumu novēršanai, norādot novēršanas termiņus.

2.3.2. Katra ieguldījuma veida un valūtas maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos, ieguldījumu veidi un mērķa apjoms

Ieguldījumu veidi un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos

		Pārvaldītāja paredzētais minimālais-maksimālais īpatsvars (%)*	Mērķa īpatsvars (%) **
1	Kapitāla vērtspapīri vai tiem pielīdzināmi finanšu instrumenti (kapitāla vērtspapīri), t.sk.:	90%-100%	100%
	Ieguldījumi akcijās un tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos	90%-100%	0%
	Kapitāla vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību		100%
	Ieguldījumi iespējkapitālā	0%	0%
	Kapitāla vērtspapīri ar alternatīvo ieguldījumu fondu*** (arī privātā kapitāla) starpniecību	0%	0%
2	Parāda vērtspapīri un citi ieguldījumi, t.sk.:	0%	0%
	Parāda vērtspapīri un tiem pielīdzināmie finanšu instrumenti	0%	0%
	Parāda vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību		0%
	Parāda vērtspapīri ar alternatīvo ieguldījumu fondu**** starpniecību	0%	0%
	Noguldījumi kredītiestādēs	0%	0%

*Maksimālais īpatsvars ir pārvaldītāja noteiktais ierobežojums, veicot ieguldījumus attiecīgo finanšu instrumentu kategorijā.

**Mērķa īpatsvars ir plānotais ieguldījumu apjoms. Sabiedrība periodiski var veikt izmaiņas mērķa īpatsvaros, atkarībā no situācijas finanšu tirgos.

***Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu stratēģija paredz veikt ieguldījumus kapitāla vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos (turpmāk – kapitāla vērtspapīri), tai skaitā riska ieguldījumu

fondos, privātā kapitāla fondos, fondu fondos, nekustamā īpašuma fondos, citos fondos, ja sviras finansējums pārsniedz 50 procentus no to neto aktīvu vērtības.

**** Ieguldījumi alternatīvo ieguldījumu fondos, kuru ieguldījumu stratēģija paredz veikt ieguldījumus parāda vērtspapīros vai citos riska ziņā tiem pielīdzināmos finanšu instrumentos (turpmāk – parāda vērtspapīri), tai skaitā nekustamā īpašuma fondos, fondu fondos, citos fondos, ja sviras finansējums nepārsniedz 50 procentus no to neto aktīvu vērtības.

leguldījumu valūtas un to maksimālais īpatsvars kopējos aktīvos

leguldījumu valūtas	Maksimālais īpatsvars (%)*
Eiro	100%
Ārvalstu valūtas kopumā, t. sk.:	100%
ASV dolārs	50%
Japānas jena	10%
Lielbritānijas mārciņa	10%
Kanādas dolārs	10%
Austrālijas dolārs	10%
Šveices franks	10%

*Maksimālais īpatsvars pēc finanšu instrumenta uzskaites valūtas.

Sabiedrība var ieguldīt arī citās ārvalstu valūtās, ja Sabiedrība uzskata, ka konkrētajam ieguldījumam ir pievilcīga sagaidāmās atdeves un riska attiecība. Šādos gadījumos Sabiedrība ievēro Likumā noteiktos ierobežojumus.

2.3.3. Ieguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares

Plāna veiktie ieguldījumi tiek ģeogrāfiski sadalīti pa dažādiem pasaules reģioniem. Lai optimizētu izmaksas un panāktu lielāku diversifikāciju, Sabiedrība var ieguldīt Plāna līdzekļus ar ieguldījumu fondu starpniecību.

leguldījumu ģeogrāfiskie reģioni un nozares

Ģeogrāfiskais reģions	Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos (%)*
Eiropas Ekonomikas zona	12.6%
Eiropa, izņemot Eiropas Ekonomikas zonu	6.2%
Āzija	9.5%
Āfrika	0.0%
Tuvie Austrumi	0.0%
Ziemeļamerika	71.7%
Dienvīdamerika	0.0%

*Ieguldījumu īpatsvars uz 2024. gada 1. janvāri. Sabiedrība periodiski veic izmaiņas ieguldījumu apjomā dažādos ģeogrāfiskajos reģionos un ieguldījumu īpatsvars var mainīties.

Plāna ieguldījumi tiek veikti finanšu, tehnoloģiju, veselības aprūpes, kā arī patēriņa preču ražošanas un citās nozarēs.

Ieguldījumi Latvijā

Mērķa īpatsvars ieguldījumiem Latvijā (%)*	Ieguldījumu īpatsvars kopējos aktīvos (%)**
0%	0%

Ieguldījumu veidi ieguldījumiem Latvijā
Kapitāla vērtspapīri
Kapitāla vērtspapīri ar ieguldījumu fondu starpniecību

* Mērķa īpatsvars ir atkarīgs no Latvijas uzņēmumu akciju iekļaušanas pasaules akciju tirgus indeksos. Norādītais mērķa īpatsvars ir noteikts pieņemot, ka tuvākajā laikā Latvijas uzņēmumu akcijas vēl netiks iekļautas pasaules akciju tirgus indeksos.

** Ieguldījumu īpatsvars uz 2024. gada 1. janvāri. Sabiedrība periodiski veic izmaiņas ieguldījumu apjomā dažādos ģeogrāfiskajos reģionos un ieguldījumu īpatsvars var mainīties.

2.3.4. Aizņēmumu darījumi

Sabiedrībai nav tiesību ņemt aizņēmumus uz Plāna līdzekļu rēķina, izņemot aizņēmumus īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem, nepārsniedzot 10% no Plāna aktīviem. Prasījumi pret Sabiedrību un Plāna līdzekļiem nav savstarpēji ieskaitāmi.

Aizņēmumu darījumi var tikt veikti gadījumos, ja Plāna norēķinu kontā nav pietiekamu līdzekļu norēķinu veikšanai, sākot ar pirmo iztrūkstošo eiro centu. Aizņēmumu darījumi var būt gan ar, gan bez nodrošinājuma. Aizņēmumu darījumiem piemīt darījumu partnera kredītrisks. Valsts vērtspapīri tiek izmantoti kā aizņēmumu darījumu nodrošinājums.

2.3.5. Principi un kārtība, kādā slēdz darījumus ar plāna aktīvu pārdošanu ar atpirkšanu un darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kā arī slēgšanas ierobežojumi

Aktīvu pārdošana ar atpirkšanu

Plāna pārvaldnieks var veikt aktīvu pārdošanas ar atpirkšanu darījumus jeb repo darījumus īslaicīgas likviditātes nodrošināšanai uz laiku līdz trim mēnešiem, nepārsniedzot 10 % no Plāna aktīviem.

Aktīvu pārdošanas ar atpirkšanu darījumi var tikt veikti, ja Plāna norēķinu kontā nav pietiekamu līdzekļu norēķinu veikšanai. Plāna pārvaldnieks pielāgo aktīvu pārdošanas ar atpirkšanu darījuma apjomu norēķinu kontā īslaicīgi trūkstošo līdzekļu apjomam.

Aktīvu pārdošanas ar atpirkšanu darījumiem piemīt likviditātes risks un darījuma partnera risks.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Plāna pārvaldnieks var veikt ieguldījumus atvasinātajos finanšu instrumentos, lai nodrošinātos pret noteiktu Plāna aktīvu vērtības svārstību risku, kas var rasties, mainoties attiecīgā aktīva cenai vai valūtas kursam. Viena darījuma ar atvasinātiem finanšu instrumentiem nominālā vērtība nevar būt lielāka par 10% no Plāna aktīviem. Ieguldījumi atvasinātajos finanšu instrumentos ir pieļaujami, ja:

1. atvasinātie finanšu instrumenti tiek tirgoti dalībvalstī reģistrētā tirdzniecības vietā vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrētas fondu biržas oficiālajā vai tam pielīdzināmā sarakstā un minētā fondu birža ir Pasaules biržu federācijas pilntiesīga locekle;
2. atvasinātajos finanšu instrumentos ietvertās saistības ir uzņēmumies kredītiestāde, kura ir saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai un kurai ir atļauts sniegt finanšu pakalpojumus Latvijā vai citā dalībvalstī.

Atvasinātiem finanšu instrumentiem piemīt tirgus risks, likviditātes risks un darījuma partnera risks.

2.3.6. Informācija par ieguldījumu plāna ilgtspējas aspektiem

Plānā netiek ņemta vērā svarīgākā negatīvā ietekme uz ilgtspējas faktoriem. Plānam nav ilgtspējas mērķa, un tas neveicina vides vai sociālos raksturlielumus.

Tomēr, ciktāl tas ir iespējams, Sabiedrība integrē investīciju lēmumos ilgtspējas aspektus. Izvēloties finanšu instrumentus, Sabiedrība dod priekšroku tādiem ārējiem fondu pārvaldniekiem, kas ir ANO Atbildīgu ieguldījumu iniciatīvas (UN-PRI) atbalstītāji. Tāpat Sabiedrība dod priekšroku ieguldījumu fondiem, kas ievēro līdzīgus izslēgšanas principus kādi ir Sabiedrībai – neveikt tiešus ieguldījumus nozarēs, kas rada lielākos ilgtspējas izaicinājumus (kodolieroči, tabaka, azartspēles, fosilais kurināmais), tomēr ieguldījumu fondos ir iespējamās atšķirības, jo Sabiedrība tieši nekontrolē šo ieguldījumu fondu pārvaldīšanas procesu.

Sabiedrība uzskata, ka finanšu instrumentu emitenti, kas savā darbībā integrē ilgtspējas riskus, ilgtermiņā ir veiksmīgāki un tādējādi laika gaitā varētu radīt lielāku Plāna ieguldījumu atdevi.

2.3.7. Ieguldījumu plāna līdzekļu un līdzekļu daļas vērtības noteikšanas metodes un kārtība

Plāna vērtība ir Plāna līdzekļu aktīvu un saistību vērtības starpība, ko aprēķina saskaņā ar Likumu, citiem LR normatīvajiem aktiem, un Sabiedrības Pārvaldāmo portfeli uzskaites instrukciju. Plāna daļas vērtību nosaka, dalot Plāna aktīvu vērtību uz aprēķina brīdi ar uz aprēķina brīdi reģistrēto Plāna daļu skaitu. Plāna daļas vērtība tiek noteikta, izmantojot iepriekšējās darba dienas slēguma cenas. Plāna daļas vērtība tiek noteikta eiro ar precizitāti ar septiņām zīmēm aiz komata. Plāna daļas vērtība Plāna darbības sākšanas brīdī ir EUR 1.4228718. Plāna pārskata gads ir 12 mēneši. Plāna pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu.

Informācija par iepriekšējās darba dienas Plāna daļas vērtību tiek iesniegta Aģentūrai un “Nasdaq CSD SE” katru darba dienu līdz pulksten 10:00. Informācija par Plāna daļas vērtību ir pieejama

tīmekļa vietnēs www.seb.lv/sadalā “Fondu cenas” un www.manapensija.lv. Nosakot Plāna vērtību, Sabiedrība ievēro šādus vispārīgos grāmatvedības principus:

- 1) Darbības turpināšanas princips. Tiek pieņemts, ka Plāns tiks pārvaldīts (darbosies) arī turpmāk.
- 2) Uzkrāšanas princips. Darījumu un citu notikumu ietekmi atzīst pārskata periodā, kad tie notiek, neatkarīgi no maksājuma datuma un rēķina saņemšanas vai izrakstīšanas datuma.
- 3) Konsekvences princips. Tiek lietotas tās pašas grāmatvedības un novērtēšanas metodes, kas lietotas, sagatavojot iepriekšējā gada finanšu pārskatus.
- 4) Piesardzības princips. Novērtēšanu visos gadījumos tiek veikta ar pienācīgu piesardzību, ievērojot šādus nosacījumus:
 - Finanšu pārskatos iekļauj tikai līdz pārskata datumam gūto peļņu;
 - Ņem vērā visus zaudējumus neatkarīgi no to rašanās laika;
 - Ņem vērā visas vērtības samazināšanās un amortizācijas summas neatkarīgi no tā, vai pārskata gads noslēgts ar peļņu vai zaudējumiem.
- 5) Darījumi un citi notikumi jāatspoguļo pēc būtības, tas ir jāuzskaita un jāuzrāda atbilstoši to ekonomiskajam saturam un finansiālajai būtībai, nevis tikai to juridiskajai formai.
- 6) Būtiskuma princips – finanšu pārskatos jāatspoguļo visu būtisko informāciju par darījumiem un notikumiem pārskata gadā.
- 7) Aktīvu un saistību posteņus un to sastāvdaļas ir jānovērtē atsevišķi.
- 8) Katra pārskata gada sākuma aktīvu un saistību pārskatam jāsakān ar iepriekšējā pārskata gada slēguma aktīvu un saistību pārskatu.

Izņēmuma gadījumos var atkāpties no minētajiem grāmatvedības principiem un pieņēmumiem. Jebkuru šādu gadījumu ir jāpaskaidro finanšu pārskatu un citu pārskatu pielikumos, norādot, kā tas ietekmēs Plāna aktīvus un saistības, finansiālo stāvokli un darbības rezultātus.

Plāna uzskaitē tiek lietots sākotnējās vērtības (historic cost) uzskaites princips, izņemot ieguldījumus vērtspapīros, kas klasificēti par tirdzniecības nolūkā turētiem finanšu aktīviem/ pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem un ieguldījumus atvasinātajos finanšu instrumentos. Minētos ieguldījumus uzskaita pēc to Patiesās vērtības.

Attiecībā uz aktīviem, kurus uzskaita to sākotnējā vērtībā, ja ir objektīvi pierādījumi tam, ka kāda aktīva uzskaites vērtība ir lielāka par tā aplēsto atgūstamo vērtību vai pašreizējo Patieso vērtību, ir jānosaka šī aktīva vērtības samazināšanas zaudējumi, un tie ir jāiekļauj ienākumu un izdevumu pārskatā.

No Plāna līdzekļu ieguldījumiem saņemtie ienākumi tiek fiksēti Plāna daļas vērtības pieaugumā un tiek atkārtoti ieguldīti finanšu instrumentos, ņemot vērā Plāna ieguldījumu politiku un ievērojot Prospektā noteiktos ieguldījumu ierobežojumus.

Sabiedrības Uzskaites nodaļa veic Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības aprēķinu par katru darba dienu. Turētājbanka veic aprēķināto vērtību pārbaudi, un tās tiek publicētas, ja nav būtisku atšķirību Sabiedrības un Turētājbankas vērtējumos. Plāna līdzekļu vērtības un Plāna daļas vērtības aprēķinā katru darba dienu tiek ņemtas vērā visas uz Plānu attiecināmās izmaksas.

Likvīdo aktīvu vērtēšana

Finanšu instruments tiek uzskatīts par likvīdu, ja to ir iespējams ātri (parasti līdz piecām darba dienām) un par samērīgām izmaksām realizēt regulētā tirgū vai darījumu partnerim ārpus tā. Par likvīdiem finanšu instrumentiem tiek uzskatīti lielākā daļa regulētā tirgū iekļautu kapitāla vērtspapīru un ieguldījumu fondu.

Plāna finanšu instrumenti tiek novērtēti to patiesajā vērtībā. Kad vien iespējams, ieguldījumu vērtēšanā tiek izmantotas aktīvā tirgū kotētas cenas identiskiem aktīviem vai saistībām, kas iegūti no neatkarīgiem avotiem.

Nelikvīdo aktīvu vērtēšana

Gadījumos, ja nav iespējams iegūt cenas aktīvā tirgū, šādus finanšu instrumentus klasificē kā nelikvīdus, un to vērtēšanai izmanto vērtēšanas modeļus. Ne vēlāk kā mēneša laikā, kopš finanšu instrumenta klasificēšanas par nelikvīdu, Sabiedrība izveido modeli attiecīgā finanšu instrumenta vērtēšanai. Par nelikvīdiem finanšu instrumentiem tiek uzskatīti lielākā daļa alternatīvo ieguldījumu fondu, kā arī atsevišķi kapitāla vērtspapīri, kuriem ir neliels emisiju apjoms un ierobežots otrreizējais tirgus. Ieguldījumiem nelikvīdos finanšu instrumentos piemīt paaugstināts likviditātes risks.

Nelikvīdus ieguldījumus pārvērtē ne retāk kā reizi gadā, kā arī pie būtiskiem emitentu ietekmējošiem notikumiem, kas var atstāt nozīmīgu iespaidu uz finanšu instrumentu vērtību.

Pieļaujamais nelikvīdu ieguldījumu apmērs nedrīkst pārsniegt 25% no kopējiem Plāna aktīviem.

Atvasināto finanšu instrumentu vērtēšana

Atvasinātie finanšu instrumenti, tajā skaitā valūtas maiņas līgumi, valūtas mijmaiņas līgumi, valūtas iespējas līgumi (pārdotie un nopirktie) un citi atvasinātie finanšu instrumenti vērtspapīru tirgus cenu riska, valūtas pozīciju riska un procentu likmju riska samazināšanai, sākotnēji aktīvu un saistību pārskatā tiek atzīti to iegādes vērtībā (ieskaitot darījuma izmaksas) un turpmāk tiek pārvērtēti to Patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība tiek noteikta pēc kotētām tirgus cenām, diskontētas naudas plūsmas modeļiem vai iespējas līgumu cenošanas modeļiem. Visi atvasinātie finanšu instrumenti tiek atspoguļoti kā aktīvi, ja to Patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja to Patiesā vērtība ir negatīva. Izmaiņas Patiesajā vērtībā iekļauj ienākumu un izdevumu pārskatā.

2.3.8. Ieguldījumu politikas neievērošanas sekas un kārtība, kādā novērtē un sedz radušos zaudējumus

Plāna ieguldījumu politikas pārkāpšana neatceļ attiecīgā darījuma spēkā esamību, bet Sabiedrībai ir pienākums atlīdzināt visus zaudējumus, kuri ieguldījumu plāna dalībniekiem radušies šādas darbības rezultātā.

Ja Sabiedrība konstatē, ka ieguldījumu politikas pārkāpšanas rezultātā Plāna dalībniekiem ir radušies zaudējumi, tad Sabiedrībai ir pienākums ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc zaudējumu novērtēšanas

atlīdzināt tos noteiktajā apmērā, iemaksājot naudas līdzekļus attiecīgā ieguldījumu plāna kontā. Zaudējumu novērtēšanu veic Sabiedrības Uzskaites nodaļa sadarbībā ar Turētājbanku.

Līdzekļu turētājam ir pienākums uzraudzīt zaudējumu novērtēšanas un atlīdzināšanas procesu, kā arī iesniegt Latvijas Bankai apliecinājumu, ka Sabiedrības veiktais zaudējumu novērtējums atbilst patiesajam zaudējumu apmēram, un ka zaudējumu atlīdzināšanai paredzētie līdzekļi ir ieskaitīti attiecīgā ieguldījumu plāna kontā.

2.4. Darījumu ar ieguldījumu plāna līdzekļiem un ieguldījumu plāna pārvaldīšanas izmaksu pārvaldītājam, turētājbankai un trešajām personām

Sabiedrība maksājamās atlīdzības aprēķināšanu par Plāna pārvaldi, kā arī maksājamās atlīdzības par Plāna pārvaldi un uzskaiti veic katru darba dienu LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā no Plāna līdzekļiem. Katras dienas daļas vērtībā ir ņemtas vērā visas uz pensiju plānu attiecināmās izmaksas. Maksājamā atlīdzība tiek pārskaitīta reizi mēnesī. Sabiedrība maksā atlīdzību Plāna auditoriem no saviem līdzekļiem.

Sabiedrībai maksājamās atlīdzības apjoms var tikt mainīts, bet tas nedrīkst pārsniegt noteikto maksimālo lielumu. Sākot ar 2024. gadu, maksimālais atlīdzības apmērs par Plāna pārvaldi ir 0,32% (procentos no Plāna aktīvu vidējās vērtības gadā), tai skaitā Prospektā norādītā patstāvīga un mainīgā atlīdzība līdzekļu pārvaldītājam.

Pastāvīgā atlīdzība līdzekļu pārvaldītājam, kas noteikta atkarībā no Sabiedrības pārvaldīšanā esošo ieguldījumu plānu kopējiem aktīviem, ir šāda:

- 1) līdz 0,6 % gadā — kopējai aktīvu daļai, kas nepārsniedz 300 miljonus eiro, aprēķinot to iepriekšējā gada 30. novembrī;
- 2) līdz 0,4 % gadā — kopējai aktīvu daļai, kas pārsniedz 300 miljonus eiro, aprēķinot to iepriekšējā gada 30. novembrī.

Atlīdzību Sabiedrībai par Plāna pārvaldi veido maksājuma pastāvīgā daļa un maksājuma mainīgā daļa.

Maksājuma pastāvīgā daļa par Plāna pārvaldi ietver maksājumus līdzekļu pārvaldītājam, turētājbankai un trešajām personām, kurus veic no Plāna līdzekļiem.

Turētājbankas atlīdzība tiek segta no Plāna līdzekļiem uz Sabiedrības rīkojuma pamata.

Atlīdzība Turētājbankai no Plāna līdzekļiem tiek izmaksāta saskaņā ar līgumu starp Turētājbanku un līdzekļu pārvaldītāju.

Sabiedrība un Turētājbanka var samazināt atlīdzības apmēru pēc saviem ieskatiem. Līdz ar to, faktiskais maksājumu apmērs var būt mazāks nekā Prospektā norādītais maksimālais apmērs.

Maksājuma mainīgā daļa ir atlīdzība Sabiedrībai par ieguldījumu plāna darbības rezultātu, un tās apmērs ir atkarīgs no Plāna ienesīguma un ir aprēķināms Likumā un Ministru Kabineta noteikumos Nr. 765 "Kārtība, kādā valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs aprēķina maksājumu par

ieguldījumu plāna pārvaldi, un kārtība, kādā tiek veikta minētā maksājuma uzskaitē un ieturēšana” noteiktajā kārtībā.

Atlīdzības veids		Maksimālais atlīdzības apjoms gadā, % no ieguldījumu plāna vidējās vērtības
Kopā		Līdz 0,32%
Atlīdzības apmērs Sabiedrībai*	Maksājuma pastāvīgā daļa	0,25%
	Maksājuma mainīgā daļa	nav
Atlīdzība Turētājbankai		0,05%
Atlīdzība trešajām personām un citi maksājumi**		Līdz 0,02%

*Maksājuma pastāvīgās un mainīgās daļas maksimālais apmērs nosakāms, izmantojot Sabiedrības pārvaldāmo Shēmas aktīvu vērtību iepriekšējā gada 30. novembrī, un to piemēro Plāna aktīvu vērtībai kārtējā kalendārajā gadā no 1. janvāra līdz 31. decembrim. Kārtējam kalendārajam gadam aprēķinātais maksimālais maksājuma pastāvīgās un mainīgās daļas apmērs tiek publicēts Plāna dalībniekiem paredzētajā pamatinformācijā.

**Darījumu izmaksas, kas ietver valsts un pašvaldību nodevas, komisijas maksas notāriem, finanšu kontrolieriem, bankām, brokeriem, dīleriem, vērtspapīru biržām un depozitāriem un citas līdzīgas izmaksas, kas tiek attiecinātas uz katru konkrētu darījumu. 2023.gadā šādas izmaksas Plāna darījumiem netika piemērotas. Sabiedrība prognozē, ka maksājumu trešajām personām apjoms arī nākotnē būs ļoti tuvs 0,00%.

Šīs informācijas mērķis ir sniegt esošajiem un potenciālajiem Shēmas dalībniekiem vispārēju ieskatu par kopējām izmaksām, kas viņiem jāsedz, piedaloties šajā Plānā.

2.5. Ieguldījumu plāna riski

Plāna dalībniekiem skaidri jāapzinās, ka ieguldījumi finanšu instrumentos, kā arī ienākumi no tiem ir pakļauti svārstībām, kas tieši ietekmē uzkrātā kapitāla vērtību.

Cenu svārstību risks – vērtspapīru cena, kā arī ienākumi no tiem ir pakļauti svārstībām, kas tieši ietekmē ieguldītājam piederošo Plāna daļu vērtību. Risks tiks mazināts, veicot ieguldījumus, Plāna pārvaldnieks iegūs pietiekami plašu informāciju, kā arī uzraudzīs tos ieguldījumus, kuros tiks vai ir tikuši ieguldīti Plāna līdzekļi. Izdarot ieguldījumus, Plāna pārvaldnieks nodrošinās adekvātu ieguldījumu diversifikāciju dažādos ieguldījumu objektos, tādējādi mazinot viena vērtspapīra cenas krituma negatīvo ietekmi.

Darījumu partnera risks – risks, ka darījuma partneris, ar kuru Sabiedrība uz Plāna līdzekļu rēķina ir noslēgusi darījumu, nevar izpildīt savas saistības pret Plānu. Darījumu partnera risks tiek samazināts, veicot darījuma partnera kredītriska analīzi pirms darījuma veikšanas.

Emitenta kredītrisks - saistīts ar emitentu iespējām nepildīt savas saistības. Emitenta kredītrisks tiek samazināts pirms ieguldījumu veikšanas, veicot pienācīgu emitenta analīzi, kā arī sekojot emitentu finansiālajam stāvoklim ieguldījumu laikā.

Informācijas risks - patiesas vērtspapīru tirgus informācijas, kura atspoguļo emitenta un kredītiestādes reālo situāciju, nepieejamība vai trūkums.

Likviditātes risks – risks, kas saistīts ar reālajām iespējām noteiktā laika posmā realizēt kādu no pārvaldāmajiem aktīviem ar minimāliem izdevumiem. Likviditātes risks tiek samazināts, turot daļu Plāna līdzekļu norēķinu kontā, kā arī, ieguldot daļu Plāna līdzekļu īstermiņa parāda vērtspapīros un vērtspapīros ar augstu likviditātes pakāpi. Lai samazinātu risku, Sabiedrība izmantos aizņēmumus, kā arī pārdošanas ar atpirkšanu darījumus.

Procentu likmju svārstību risks – mainoties tirgus procentu likmēm, var mainīties Plāna aktīvu vērtība, kas ietekmē Plāna darbības rezultātus. Parāda vērtspapīru vērtība var mainīties atkarībā no procentu likmju izmaiņām: ja procentu likmes pieaug, tad šo finanšu instrumentu cenas samazinās, un otrādi. Risks tiek ierobežots, izvēloties parāda vērtspapīrus ar zemāku jutīgumu pret procentu likmju svārstībām.

Valūtas risks – Plāna aktīvi var tikt ieguldīti ārvalstu valūtās nominētos finanšu instrumentos. Mainoties ārvalstu valūtu kursiem attiecībā pret eiro, Plāna aktīvu vērtība var vai nu palielināties, vai samazināties. Valūtas risks tiek samazināts, slēdzot atbilstošus atvasinātos līgumus.

Ilgtspējas risks - jebkādas negatīvas finansiālas ietekmes risks uz Plāna aktīvu vērtību, kas ir saistīts ar vides, sociālo un pārvaldes faktoru neņemšanu vērā. Ilgtspējas risks var izpausties caur citiem jau esošiem ieguldījumu riskiem. Risks tiek mazināts, pieņemot lēmumu par ieguldījumu veikšanu, novērtējot visus riskus un faktorus, kas var ietekmēt ieguldījumu vērtību un rezultātus, t.sk. veicot ieguldījumus arī tādos ieguldījumu fondos, kuri darbojas saskaņā ar vides, sociāliem vai pārvaldības ilgtspējas principiem.

Citi riski – nepārvarama vara (dabas katastrofas un stihijas, kara darbības, streiki, traucējumi saziņas līdzekļos, informācijas sistēmās), juridiskais, valsts regulācijas riski un tamlīdzīgi.

Sabiedrība rīkojas Plāna dalībnieku interesēs, un iespēju robežās dara visu, lai izvairītos vai ierobežotu 2.5. sadaļā minētos riskus, taču Sabiedrība un Turētājbanka negarantē to, ka nākotnē būs iespēja pilnībā izvairīties no šiem riskiem. Sabiedrība un Turētājbanka negarantē Plāna daļas vērtības pieaugumu vai saglabāšanu.

2.6. Ieguldījumu plāna dalībnieka tiesības

Plāna Dalībniekiem ir šādas tiesības:

- 1) iepazīties ar Prospektu;
- 2) iepazīties ar Plāna ceturkšņa un gada pārskatiem;
- 3) iepazīties ar informāciju par Turētājbanku un Sabiedrību;
- 4) beidzot dalību Shēmā, pievienot fondēto pensiju kapitālu (turpmāk – kapitāls) nefondētajam pensiju kapitālam vai par kapitālu iegādāties mūža pensijas apdrošināšanu;
- 5) LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā mainīt Plānu un Sabiedrību.

Ja Plāna dalībnieks nomiris pirms vecuma pensijas pieprasīšanas, kapitāls, kas reģistrēts līdz Plāna dalībnieka nāves dienai, tiek izmantots atbilstoši Plāna dalībnieka reģistrētajai izvēlei – tiek ieskaitīts valsts pensiju speciālajā budžetā vai tiek pievienots Plāna dalībnieka vienas norādītās personas kapitālam, vai tiek mantots Civillikumā noteiktajā kārtībā.

Ja Plāna dalībnieks ir norādījis personu, kuras kapitālam pievienojams tā kapitāls, vai tas tiek mantots Civillikumā noteiktajā kārtībā, tad šajā gadījumā 80 % no uzkrātā kapitāla apmēra, kas reģistrēts 2019. gada 31. decembrī, novirza Plāna dalībnieka norādītajai personai vai izmaksā mantiniekiem, bet 20% no uzkrātā kapitāla apmēra ieskaita valsts pensiju speciālajā budžetā. Visu kopš 2020. gada 1. janvāra uzkrāto kapitālu novirza atbilstoši Plāna dalībnieka veiktajai izvēlei.

Ja Plāna dalībnieks nav izdarījis izvēli, viss kapitāls tiek ieskaitīts valsts pensiju speciālajā budžetā.

2.7. Informācija par nodokļiem un nodevām, ja tādi ir paredzēti

Plāns nav juridiska persona un nodokļus nemaksā. Ja LR vai ārvalstu normatīvajos aktos tiek paredzēta nodokļu piemērošana ieguldījumu objektiem, kā arī darījumiem ar Plāna līdzekļiem, Sabiedrība šos nodokļu maksājumus sedz no Plāna līdzekļiem.

Uz Prospekta apstiprināšanas brīdi Plāna dalībnieku iemaksas Plānā ir daļa no obligātajām iemaksām valsts pensiju apdrošināšanā, un papildus nodokļu saistības, veicot iemaksas Plānā, neveido. Mainot Plānu, iedzīvotāju ienākuma nodoklis pensiju kapitāla vērtības pieaugumam netiek piemērots. Beidzot dalību Shēmā, Plāna dalībnieks vai nu pievieno fondēto pensiju kapitālu nefondētajam pensiju kapitālam vai arī noslēdz mūža pensijas apdrošināšanas līgumu ar apdrošināšanas sabiedrību (kura piedāvā šādu pakalpojumu, saskaņā ar noslēgto līgumu ar Aģentūru) par fondētā pensijas kapitāla izmaksu mūža pensijas veidā. Turpmākās izmaksas bijušajam Plāna dalībniekam no apvienotā fondētā un nefondētā pensiju kapitāla vai mūža pensijas tiek apliktas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem.